

**A Nagyatádi Kulturális és Sport Központ
Bertók László Városi Könyvtár
2023. évi beszámolója**

Nagyatád, Széchenyi tér 14.

Kóczyán Zoltán Gergely könyvtárvezető

Nagyatád, 2024. február 27.

AZ NKSZ – Bertók László Városi Könyvtár
2023. évi beszámolója

1. Rövid összefoglaló

- a. A Bertók László Városi Könyvtár a Nagyatádi Kulturális és Sport Központ intézményegysége. Általános gyűjtőkörű, települési (városi) nyilvános könyvtári ellátást biztosít. Könyvtárunk a 2023-as évben is lehetőségeihez képest ellátta vállalt alapfeladatait. A tavalyi évhez képest nőtt az aktív könyvtárhasználat és az új beiratkozók száma is emelkedett. Az elmúlt évek gyermekkönyvtári gyűjteményfejlesztéseivel sikerült a kisgyermekes szülőket megszólítani, a tinik közül is többen kezdtek el rendszeresen könyvtárba járni. A középiskolásokkal a közösségi szolgálat kapcsán is tovább erősödött a kapcsolatunk.
- b. A 2023-as év során több újdonsággal is találkozhattak az olvasóink. Az online katalógus számítógépről és mobiltelefonról is elérhetővé vált. Használatáról rövid kézikönyv készült. A kisiskolások számára a robotika és a játékos programozási ismeretek elsajátítása vált elérhetővé egy nálunk vendégeskedő oktatási segédeszköz által. A nyári oktatási szünetre „nyári olvasás kihívást” hirdettünk a 22 éven aluliaknak. A 2022-es év végén a kölcsönzést a korábbi feldolgozó irodába helyeztük át, ez a két épületrészt összekötő helyiségben foglal helyet, így jobban átlátjuk a forgalmat és hatékonyabban tudjuk kiszolgálni az olvasókat.
- c. Az év folyamán folyamatosan tudtunk új könyveket beszerezni, ezzel fenntartani az olvasók érdeklődését. A megemelkedett könyvárak miatt megnőtt az érdeklődés a könyvtári könyvek iránt. Az elmúlt évben beüzemelt páramentesítő gépekkel sikerült valamennyire normalizálni az épület páratartalmát; az idei évben engedélyezett minimális fűtéssel együtt ez nagyban hozzájárult a könyvek állagvédelméhez és az őszi-téli programok sikeréhez.

2. Stratégiai célok végrehajtása

- a. A könyvtár az önművelődés fontos helyszíne, azonban sokszor éppen azokhoz nem jut el a használat lehetőségének ténye, akiknek a legnagyobb szüksége volna rá. Ezért kiemelt figyelmet fordítunk a kisgyermekes családokra, a gyermek olvasókra. Programjaink sem öncélúak, nagyban segítenek az olvasóvá nevelésben, az információs-, digitális- és médiaműveltség fejlesztésében. Könyvállományunkat a valós olvasói igények figyelembe vételével fejlesztjük. Magángyűjtők bevonásával kortárs kiadványok (képregények) helyben olvasása is elérhetővé vált. Az év során külső helyszíneken is igyekeztünk minden lehetőséget felhasználni, hogy az intézményt megismertessük a lakossággal: a könyvtár nem csak egy épület könyvekkel, hanem különféle szolgáltatások összessége.

- b. 2023-as évben önállóan pályázatot nem nyertünk. A Takáts Gyula Vármegyei Hatókörű Városi Könyvtár által elnyert pályázat jóvoltából 1 db felnőtteknek szóló programot kaptunk az Országos Könyvtári Napokra.

3. Szervezet

Az NKSK Bertók László Városi Könyvtár a Nagyatádi Kulturális és Sport Központ intézményegysége. Az intézmény jogi státuszát tekintve önállóan működő könyvtár, de nem önállóan gazdálkodó szervezet.

Az intézményegység személyi állományában nem történt lényegesebb pozitív változás. A napi aktív szakmai munkát továbbra is csak 2 fő főállású könyvtáros látja el. Munkájukat segíti 1 fő félállású könyvtáros, ő az olvasószolgálati munkában nem tud részt vállalni. A 2023-es év során főként a digitalizálásban segédkezett. Az eddig hivatalosan a könyvtár állományához sorolt 1 fő takarítónak az NKSK-ban lezajlott elbocsájtások és nyugdíjazások miatt más intézményegységekben is takarítania kellett, így már csak heti 1 napot tud a mi intézményünkben dolgozni. Az épület kora, állaga és a gyűjtemény jellege miatt ez hosszútávon nem működőképes megoldás. A könyvtár és a könyvek tisztán tartása napi feladat lenne.

4. Infrastruktúra

- a. Az épületek kora miatti kellemetlenségeket folyamatosan tapasztaltunk. Az apróbb esztétikai hibákat lehetőségeinkhez képest javítottuk – de a hiba fő oka – a falak vizesedése – évtizedek óta probléma. A felnőtt részlegben időszerű a parketta teljes felújítása. A tetőn keletkezett viharkárokat, az abból adódó esztétikai hibákat a homlokzaton javították. Az udvarban lévő fákról a veszélyessé vált ágak egy részét levágták, de a szakemberek szerint lenne még velük teendő.
- b. Infokommunikációs (IKT) eszközparkunkban 2023 során fizikai változás nem történt. Szerverünk azonban elavulttá vált. Cseréje fontos és aktuális lenne. Bár a gép működőképes, sajnos a szofverkörnyezet változása jelentőssé vált. Az új operációs rendszerek nem futnak már el a gépen, így webszerverként való használata már nem biztonságos. Folyamatosan dolgozunk a hamarosan szükségessé és elkerülhetetlenné váló csere zökkenőmentes megvalósításában.
- c. Egyéb infrastrukturális változás nem történt.

5. Gyűjteményi információk

- a. Épületeink adottságai meghatározzák a gyűjtemények elhelyezési lehetőségeit. A könyvtár több egybenyitott – más-más építési módszerekkel készült épületben működik. A közel 100 000 tételes gyermek és felnőtt állomány fizikailag külön helyiségben van. Ezzel biztosítani tudjuk, hogy a kiskorú olvasó véletlenül se találkozzon korosztályának, fejlettségi szintjének nem megfelelő irodalommal. A gyermekirodalom és az ifjúsági könyvek is fizikailag külön helyiségekben vannak. Mind a gyermek, mind a felnőtt részlegben vannak kiemeléseink: új könyvek, tematikus polcok.

Az állományt 2023-ban is folyamatosan fejlesztettük, bővítettük a KELLO-val kötött szerződés segítségével. Esetenként magánkiadásban megjelent, vagy a KELLO-n keresztül nem beszerezhető könyveket is vásároltunk. A beszerzéskor figyelembe vesszük a valós, aktuális olvasói igényeket a szép- és a szórakoztató irodalom terén. Szakkönyvállományunk egy része elavult. Számos olyan terület van, ahol a szakmai kiadványok nagyon gyorsan elavulhatnak, így a nyomtatott szakirodalom helyett az online forrásokat részesítenénk előnyben. Sajnos a könyvtárnak szakadatbázisokhoz nincs hozzáférése, így az ilyen irányú kéréseket egyetemi vagy vármegyei könyvtárak segítségével – esetleg a könyvtárosok saját privát előfizetéseivel – tudjuk csak teljesíteni.

2023-ban kaptunk ajándékozás útján is könyveket, kiadványokat. Folyóiratokat részben vásárlással, részben NKA-tól pályázat útján kapunk (59 féle). Sajnos az NKA által biztosított folyóiratok esetében a szállítás gyakran következtelen. Félévente, évente ömlesztve kaptunk példányokat, amikor azok már aktualitásukat veszítik az olvasó szemszögéből. A gyarapítás mellett az apasztás is folyamatos, tudatos. Az elavult, régóta nem keresett, elhasználódott, vagy sohasem kölcsönzött könyveket folyamatosan vonjuk ki az állományból.

- b. A frissen vásárolt könyvek 2-3 napon belül feldolgozásra kerülnek, kölcsönözhetővé válnak. Feldolgozás során előnyt élveznek a kurrens, friss könyvek, valamint a kölcsönözhető szabadpolcos állomány részei. Így a nem kölcsönözhető állományrészből, elsősorban a helytörténeti részlegről, vannak még a számítógépes rendszerben nem szereplő dokumentumok. Ezek szakmai feltárása folyamatos.
- c. Most már lehetőségünk van a páratartalom bizonyos fokú szabályozására, amely jelentős előrelépés az állományvédelem szempontjából. Továbbra is problémát jelent azonban a modern könyvek esetében a silány kötés, rossz minőségű papírborítók okozta gyors elhasználódás. A könyvek újra kötésére továbbra sem tudunk költeni. A modern ragasztókötések, amennyire lehetséges hőköttővel tudjuk némileg javítani.
- d. Elkészült a tavaszi-nyári időszak alatt a helytörténeti állományrész dokumentumai közül az aprónyomtatványok nagy részének digitalizálása. Feldolgozásuk folyamatban van. Elkészült a kisnyomtatványok között eddig fellelt gyászjelentések indexe. Az év során a vármegyei sajtóban megjelent Nyagatádot említő cikkekből az év végére szerény cikkbibliográfia készült.

6. Szolgáltatások (változások, trendek)

- a. Célcsoportok számára (gyermekek, hátrányos helyzetűek, nemzetiségek, zenét kedvelők stb.) kialakított szolgáltatások eredményei

A gyermekkönyvtárban csoportokat szervezünk, könyvtár-pedagógiai foglalkozásokat tartunk annak érdekében, hogy minél több gyermek váljon a könyvtár rendszeres látogatójává. Itt családi hangulatban lehetőségük van a szabadidő hasznos eltöltésére is. Nagy figyelmet fordítunk a hátrányos helyzetű olvasóinkra, nekik sokszor segítségre van szükségük az informatikai eszközök használatánál, hivatalos vagy magánügyek intézésénél. Ugyanez mondható el a nyugdíjas korosztályról is.

- b. Helyben igénybe vehető szolgáltatások: Beiratkozás, tájékoztatás, könyvkölcsönzés/hosszabbítás, folyóirat olvasás, helyben használat, fénymásolás, scannelés, nyomtatás, számítógép-, internet használat, adatbázis használat, könyvtárközi kölcsönzés, előjegyzés.
- c. Távolról elérhető szolgáltatások 2023-ben: a honlapunk részeként saját adatbázisok fejlesztését is megkezdtuk. (Életrajzi adatbázis, helytörténeti bibliográfiai adatbázis, -fotótár, -videótár, -hangtár fejlesztése van folyamatban.) – Az előjegyzés, hosszabbítás már online is megoldható. Tájékoztatás tekintetében eddig is volt lehetőség telefonon, e-mailben vagy messengeren történő kapcsolatfelvételtre.
- d. Közösségi szolgáltatásainkat a könyvtárban rendezett programok, rendezvények, kiállítások teszik ki. Ilyen például: a tavasszal megrendezett költészet napi szavalóverseny; a roma költők szavalóversenye (amiből jelenlegi információink szerint a tavalyi volt az utolsó); az InternetFiesta rendezvénysorozat. Időszaki kiállításaink 2023-ban: a „Könyv élmény és utazás” tematika mentén októberben többek között Jules Verne egyik első magyar fordítóját a nagyatádi származású Visi Imrét mutattuk be egy mini kiállításon. Májusban a MAFOSZ-al együttműködve propagáltuk az Országos Diákfotó Pályázatot; nyár folyamán a NASZI Fotóklub diákjainak e pályázatra beadott alkotásait láthatták a könyvtárlátogatók. A fotográfia napjához kapcsolódóan a Nagyatádi Fotóklub mini kiállítása volt megtekinthető a MAFOSZ Szalonra beadott kollekcióból. Az Országos Könyvtári Napok kapcsán 2023-ban jutalmaztuk a legtöbbet kölcsönző olvasót, a legtöbbet kölcsönző családot; vendégül láthattuk Sándor Anikó írónőt; csatlakoztunk a MadáchSzínnapOn programhoz és filmet vetítettünk Karinthy életéről. Megrendeztük „nyári olvasás kihívást”, aminek díjazását szintén ekkor tartottuk.
- e. A könyvtárunknak van online felülete az egyik legnépszerűbb közösségi oldalon és saját honlapja is. Itt tartjuk az olvasóinkkal a kapcsolatot, ide tesszük fel a fontosabb aktuális híreket, tudnivalókat.

7. Minőségirányítás

Könyvtárunkban TQM minőségirányítási rendszer nem működik, a létszám nem teszi indokolttá. Mindkét könyvtáros mindenféle munkafolyamatban részt vesz, közvetlenül kap valós visszajelzéseket az olvasóktól. A visszajelzések alapján a nyitvatartáson és az épület állapotán változtatnának, bár értik, hogy a jelenlegi személyi feltételekkel és gazdasági környezettel ez nehezen megoldható. Könyvtárunk hangulata családias, olvasóinkkal igyekszünk jó, barátságos kapcsolatot ápolni. Az olvasók folyamatos pozitív visszajelzése megerősít minket abban, hogy a könyvtár állománya jó. A kéréseket, legyenek azok bármennyire „lehetetlenek is” lehetőség szerint igyekszünk gyorsan teljesíteni, s ha valami folytán mi magunk mégsem vagyunk képesek erre, tudunk reális alternatívát ajánlani. A dolgozók proaktív hozzáállása nélkül mindez azonban lehetetlen lenne.

8. Tudományos kutatás és kiadványok

Könyvtárunkban az intézmény történetének kutatása folyik. Munkatársaink közvetve vagy közvetlenül részt vesznek a helytörténeti kutatásokban.

Felkérést kaptunk Magyar Zoltántól egy esetleges Somogy Vármegyét felölelő néprajzi népmonda gyűjtésben való részvételre. A lehető legtöbb fórumon közzétettük a felhívást. Néhány történet érkezett is, valamint a már megjelent helyi kiadványokban is kutattunk ilyenek után.

2023 novemberében könyvtárvezetőnk meghívást kapott a 4. Közösségek és Szervezetek Konferenciára, ahol Majom Úr-at, mint a helyi könyvtár online és offline marketingjének fontos szereplőjét mutatta be.

Könyvtárvezetőnk felkérést kapott, hogy egy készülő Tarany község monográfia elkészítésében segédkezzen. 2023 decemberében egy kerekasztal beszélgetésre is meghívást kapott, ahol a szakirodalmi kutatás eddigi eredményeiről is beszámolt.

A könyvtárnak saját kiadványai idén nem voltak. (Leszámítva az online katalógus használatát leíró néhány oldalas füzetet, amit csak házilag sokszorosítottunk, így nem minősül igazi kiadványnak.)

Megjelent publikációk:

absztrakt:

Kóczián Zoltán Gergely: Majom Úr története - könyvtári marketing az online és az offline térben IN: 4. Közösségek és Szervezetek Konferencia Program- és Absztraktfüzet. Pécsi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar Humán Fejlesztési és Művelődéstudományi Intézet, 2023.

ISBN 978-963-626-185-6

9. Partnerségi együttműködések

A legszorosabb együttműködést az NKSK szervezeti egységeivel tudjuk megvalósítani, mivel az integrált intézményben nagyon jól működnek az együttműködési színterek, amelyek megalapozzák a hatékony munkavégzést. Jó a kapcsolatunk a város közoktatási intézményeivel: az óvodákkal, az általános iskolákkal, a középiskolákkal (és a kollégiummal). A Rinyamenti Szociális Szolgáltató Központtal kapcsolatban vagyunk a nyugdíjas klubok kapcsán. A hátrányos helyzetű könyvtárlátogatóink által a Családsegítő Szolgálattal is kiváló a viszonyunk. A városban működő összes nyugdíjas klubbal és civil szervezettel is jó kapcsolatot ápolunk. A Roma Nemzetiségi Önkormányzattal sok éve szoros együttműködésben vagyunk, kulturális rendezvényüket minden éven szakmailag támogatjuk.

Működésünket szolgáltatásaival, munkájával segíti az a Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség, a Digitális Jólét Program (Ez szervezett formájában megszűnt; a hálózat koordinálása visszakerült a KIFÜ-höz), a Nemzeti Kulturális Alap, a Magyar Posta Zrt.

A könyvtári rendszer működése érdekében jó szakmai kapcsolatot ápolunk a vármegye könyvtáraival, valamint a kaposvári Takáts Gyula Vármegyei Hatókörű Városi Könyvtárral. Bertók László személye miatt is ezer szállal kötődünk a pécsi Csorba Győző Vármegyei Hatókörű Városi Könyvtárhoz, illetve a Jelenkor folyóirat szerkesztőségéhez. Tagja vagyunk az Informatikai és Könyvtári Szövetségnek.

Jó a kapcsolatunk a PTE Társadalmi Befogadás Szakkollégiumával; a PTE-Humán Fejlesztési és Művelődéstudományi Intézetével, valamint a Magyar Képregény Szövetséggel is. A 2023. évben megrendezett 18. Budapesti Nemzetközi

Képregényfesztiválon könyvtárvezetőnk számos kiadóval és alkotóval alakított ki személyes kapcsolatot. A Vad Virágok Könyvműhely és Frank Zita jóvoltából interjút készíthettünk pl. Luís Bustos-sal, a népszerű García! c. spanyol képregénysorozat egyik alkotójával is.

Munkatársaink egyéb tevékenységei folytán számos más tudományos, vagy szakmai szervezettel is kapcsolatokat ápolunk.

2023 nyarán 4 diák, év végén (és még jelenleg is) 2 diák teljesített nálunk iskolai közösségi szolgálatot. Sajnos az idei évtől a KSZC Nagyatádi Szakképző Iskolája kiesett ebből a körből, mert nem indult nappali rendszerű érettségire adó osztályuk. A KSZC Ady Endre Technikum és Gimnáziumból pedig nagyon sok diákot „elszív” az eXtreMan verseny, a diákok egy része jellemzően nem a teljes rendelkezésre álló idejét szolgálja le nálunk, ebből adódóan érdemi, komolyabb munkafolyamatokba nem tudunk belekezdni velük.

10. PR/marketing/kommunikáció eredményei

a.-b. Kommunikáció, marketing és PR

Könyvtárunk a Facebook közösségi oldalon keresztül tájékoztatja, értesíti az érdeklődőket, olvasókat a fontosabb hírekről, programokról. Weboldalunkon az általános, állandó információkat találhatják meg.

A könyvtári marketing területén a „kabalafigura” tudatos használata jó ötletnek bizonyult.

A közösségi média hozzáférése korlátozott, legidősebb olvasók már nem, fiatalabb olvasóink még nem használják ezt a felületet. A trendek azt mutatják, hogy a használat módja és gyakorisága is változik a fiatalabbak körében.

Offline kommunikáció: a könyvtár ajtóinak, ablakainak üvegfelületei szolgálnak számunkra kommunikációs csatornának a külvilág felé. A bent elhelyezett hirdetőtáblákon saját programjainkat és az NKSZK egyéb programjait is hirdetjük.

Az idősebbek közül még mindig viszonylag sokan telefonon tartják a kapcsolatot inkább.

Az „olvass képregényt a szabadban-nap” kapcsán Bayer Antal felhívásához csatlakoztunk és olvasóinkat arra buzdítottuk, hogy készítsenek fényképeket a szabadterén való képregényolvasásról.

Médiamegjelenések:

Országosan Bágyi Ferenc könyvbemutatója kapcsán jelentek meg cikkek, ahol könyvtárvezetőnk köszöntötte a megjelenteket. Helyi szinten tízszer szerepelt a Könyvtár az Atádhír cikkében.

12. Könyvtárhasználati tendenciák

2022-ben kifejezetten az olvasók kérésére próbáltunk meg olyan kompromisszumos megoldást találni a késő őszi-téli időszakra, ami „energiatakarékos”, de lehetővé teszi a szabadpolcos kölcsönzést is, a teljes könyvtári állomány hozzáférhetőségét.

Forgalmunk a kényelmetlenségek ellenére sem csökkent, sőt az energiaválsággal párhuzamosan megjelenő áremelkedések miatt még némi növekedés is tapasztalható volt. Korlátozást egyedül az internet és számítógép használatban vezettünk be – akkor kizárólag csak hivatalos ügyekhez, vagy irodalomkutatáshoz, tanuláshoz engedélyeztük a használatot. 2023 őszén és telén engedélyezve lett a mérsékelt fűtés, így a téli időszakban is zavartalanul tudunk működni.

A globális éghajlatváltozás miatt időjárásunk már nem teljesen a megszokott sémák szerint működik, fűtési rendszereink alapvetően nem erre a gyorsan és jelentősen változó, kiszámíthatatlan időjárásra lettek optimalizálva. Mindenképpen indokolt és célszerű lenne a fűtési rendszer korszerűsítése.

Készítette:

Kóczyán Zoltán Gergely
könyvtárvezető

Nagyatád, 2024. február 27.